UCHWAŁA NR XXVII/456/16
RADY MIASTA TYCHY

z dnia 24 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016.446 z późn. zm.) w związku z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016.487 z późn. zm)oraz art.3 ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz.U.2015.1916 z późn zm.), na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po zaopiniowaniu przez Komisję Oświaty i Spraw Społecznych oraz Komisję Porządku Publicznego i Zdrowia,

Rada Miasta Tychy uchwala :

§ 1

Przyjmuje się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tychy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku.

Przewodniczący Rady
Miasta Tychy

mgr Maciej Gramatyka

Podpisany

Załącznik do Uchwały
Nr XXVII/456/16
Rady Miasta Tychy
z dnia 24 listopada 2016r.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tychach

TYCHY DOBRE MIEJSCE

Podpisany

SPIS TREŚCI:

I. Wprowadzenie…… 3

II. Diagnoza …….…….. 6

1. Lokalna dostępność alkoholu……. 6

2. Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie…… 8

3. Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym…….. 10

4. Naruszanie praw i porządku przez osoby nietrzeźwe…… 12

III. Realizatorzy programu…….……. 12

IV. Zasoby lokalne……..... 13

V. Dane teleadresowe……..……... 14

VI. Cele…….……..... 15

VII. Zadania i działania…….……..... 15

VIII. Ustalenia końcowe……..……..... 20

1. Sposób realizacji zadań……. 20

2. Wynagrodzenia członków MKRPA……..…….. 20

3. Kontrola tyskich punktów sprzedaży i podawania alkoholu……. 21

4. Budżet MPPiRPA…… 21

5. Ewaluacja……..……..……. 21

Podpisany

I. Wprowadzenie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące przeciwdziałania problemom wynikającym z uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu. Działania z powyższego zakresu są realizowane na terenie miasta Tychy zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. poz. 1916).

Zwykło się uważać, że alkoholizm jest źródłem wszystkich kwestii problematycznych związanych ze spożywaniem alkoholu. Jednakże w miarę analizowania rzeczywistości łatwo jest zauważyć, że nie wszystkie szkody związane z alkoholem są spowodowane uzależnieniem od niego. Uzależnienie od alkoholu to tylko jedna z kategorii problemów związanych z alkoholem. Zgodnie z zasadą paradoksu prewencyjnego najwięcej szkód związanych z alkoholem powodują osoby nieuzależnione od niego. Przykładem mogą tu być wypadki spowodowane przez nietrzeźwych kierowców czy zakłócenia ciszy nocnej przez osoby pijane. W obu wymienionych przykładach stwierdzimy fakt wypicia alkoholu, ale nie koniecznie uzależnienia od niego. Dlatego od kilkunastu lat zgodnie z terminologią międzynarodową miasto Tychy zajmuje się „rozwiązywaniem problemów alkoholowych", które w sposób pośredni lub bezpośredni dotykają wszystkich mieszkańców.

Program skierowany jest do wszystkich Tyszan, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu oraz ich rodziców, opiekunów i nauczycieli;
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, w tym osób pijących szkodliwie lub ryzykownie;
- osób uzależnionych od alkoholu;
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii („trzeźwych alkoholików");
- osób współuzależnionych, Dorosłych Dzieci Alkoholików;
- osób doświadczających przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym;
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową.

Szeroka perspektywa szkód powodowanych przez alkohol wymaga podejmowania wszechstronnych działań, mających na celu zmniejszenie destrukcyjnych skutków nadużywania alkoholu. Szkody wynikające z nadużywania alkoholu występują we wszystkich obszarach życia ludzkiego, a są nimi m.in.:

1. Szkody występujące u osób pijących (np. degradacja zdrowia fizycznego, życia emocjonalnego i społecznego funkcjonowania).
2. Szkody występujące u członków rodzin alkoholowych (np. rozpad rodziny, zaburzenia emocjonalne wszystkich członków rodziny szczególnie dzieci, schorzenia psychosomatyczne).
3. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy (np. absencja, wypadki, obniżenie wydajności pracy).
4. Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe (np. przestępczość, przemoc w rodzinach alkoholowych, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości).
5. Naruszenia prawa związane z obrotem alkoholem (np. sprzedaż alkoholu osobom nieletnim).
6. Niekorzystne społecznie zmiany w strukturze picia napojów alkoholowych (np. spadek wieku inicjacji alkoholowej, wzrost spożycia alkoholu przez dzieci i młodzież).

Podpisany

Zapisy, dotyczące podjęcia intensywnych i skutecznych działań profilaktycznych, leczniczych, prewencyjnych i rehabilitacyjnych, redukujących szkody wywołane przez alkohol, znajdują się w wielu dokumentach o zasięgu globalnym oraz europejskim. Wszystkie kraje członkowskie Światowej Organizacji Zdrowia podpisując *„Globalną Strategię Redukującą Szkodliwe Spożywanie Alkoholu”* - uznały nadmierną konsumpcję alkoholu za główne zagadnienie dotyczące zdrowia publicznego i ważny czynnik ryzyka dla populacji. Rekomendacje zawarte w różnych dokumentach WHO opisują konkretne działania, które mogą być podejmowane zarówno na poziomie państw, jak i samorządów lokalnych.

Wskazówki, dotyczące zadań realizowanych w zakresie profilaktyki alkoholowej, na poziomie europejskim zawiera *„Strategia Unii Europejskiej w zakresie wspierania państw członkowskich w ograniczaniu szkodliwych skutków spożywania alkoholu”.* Wyznacza ona pięć priorytetowych obszarów działań:

- ochronę młodzieży, dzieci i dzieci nienarodzonych;
- zmniejszenie liczby rannych i ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych, spowodowanych prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu;
- zapobieganie szkodliwym skutkom nadużywania alkoholu wśród dorosłych i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu w miejscu pracy;
- informowanie, szkolenie i podnoszenie świadomości na temat wpływu szkodliwego i niebezpiecznego spożywania alkoholu oraz odpowiedzialnej kultury spożywania alkoholu;
- rozwój, wspieranie i prowadzenie wspólnej bazy danych.

Niniejszy Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017, zwany dalej MPPiRPA, jest skorelowany z następującymi dokumentami o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym:

NAZWA	MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2017
PODSTAWA PRAWNA	1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 2) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym 3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 5) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym 6) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 7) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 8) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych 9) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych 10) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym 11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych 12) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego 13) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Podpisany

Krajowe dokumenty strategiczne	**Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020:** CEL OPERACYJNY 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
	Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020 FILAR: Bezpieczny człowiek: PRIORYTET 1 – Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego, PRIORYTET 2 – Ochrona uczestników ruchu drogowego. FILAR: Bezpieczny pojazd PRIORYTET 2 – Doskonalenie systemów bezpieczeństwa w pojazdach
Wojewódzkie programy strategiczne	**Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+"** OBSZAR PRIORYTETOWY: (B)Szanse rozwojowe mieszkańców CEL STRATEGICZNY: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie CEL OPERACYJNY: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa CEL OPERACYJNY: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców
	Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006–2020. Aktualizacja 2015 OBSZARY PRIORYTETOWE: 1. Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji, w tym w zapewnieniu opieki nad osobami zależnymi 2. Rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu integracji społeczno - zawodowej i dostarczyciela powszechnie dostępnych usług społecznych 3. Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. Wspieranie działań ukierunkowanych na efektywną profilaktykę i socjalizację, w tym przez organizowanie różnorodnych form zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży 6. Tworzenie i rozwijanie spójnego systemu kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej. 7. Integrowanie działań na rzecz bezpieczeństwa publicznego. 9. Podejmowanie działań na rzecz promocji, profilaktyki i edukacji zdrowotnej CELE STRATEGICZNE 1. Tworzenie warunków do powstawania i właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym. Wzmocnienie polityki prorodzinnej. 5. Integracja i rozwój regionalnego systemu kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej o charakterze wielosektorowej struktury współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności rozwoju pracy socjalnej (w tym nowych zawodów i specjalności). 6. Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 7. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.
	Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013 - 2020 CEL GŁÓWNY II Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym CEL SZCZEGÓŁOWY 1: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej - wdrożenie modelu zintegrowanej, środowiskowej opieki psychiatrycznej. DZIAŁANIE 1: Rozwinięcie i uzupełnienie sieci poradni zdrowia psychicznego i uzależnień, zapewniających opiekę dorosłym, dzieciom i młodzieży.
	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Śląskim na lata 2016 - 2020 CELE OPERACYJNE: 1. Wspieranie i inspirowanie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych o zasięgu lub znaczeniu regionalnym. 2. Współpraca na rzecz kształtowania właściwych postaw społecznych wobec problemów alkoholowych. 3. Wspieranie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim. 4. Wzmocnienie kadr realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Wzmocnienie podmiotów wykonujących działalność leczniczą, realizujących zadania

Podpisany

	w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie województwa śląskiego. 6. Wspieranie działań na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemów alkoholowych. 7. Badanie i monitorowanie problemów alkoholowych.
Programy miejskie	**Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2020+** CELE STRATEGICZNE: I. Wysoka jakość życia mieszkańców. II. Dobre warunki do rozwoju kapitału społecznego. CELE OPERACYJNE: I.1. Podnoszenie jakości świadczonych usług publicznych. I.3. Rozwój form aktywnego spędzania wolnego czasu. I.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego i środowiskowego. II.2. Rozwój i promocja działań zapobiegających zjawisku wykluczenia społecznego.
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020 CEL STRATEGICZNY 1.4. Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemami uzależnień. CEL OPERACYJNY 1.4.1. Ograniczenie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 CEL GŁÓWNY: Poprawa funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności. CEL STRATEGICZNY: 1.2.: Rozwój i zwiększanie dostępu do usług i infrastruktury społecznej. CEL OPERACYJNY:1.2.1.: Doskonalenie systemu wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.
INNE DOKUMENTY	**Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.**

Treść powyższych dokumentów sygnalizuje wyraźną konieczność wielopłaszczyznowego podejścia do przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych. Miasto Tychy należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących, certyfikowanej przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gminy wiodące realizują wszystkie zadania, wynikające z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W tym zakresie tyski samorząd w ramach realizacji polityki społecznej monitoruje rozmiar problemów alkoholowych oraz podejmuje różne przedsięwzięcia służące ich rozwiązaniu. W niniejszym Programie w oparciu o dane statystyczne uzyskane od Realizatorów Programu dokonano analizy zagrożeń z obszaru uzależnienia od alkoholu.

II. Diagnoza

1. Lokalna dostępność alkoholu

Uchwała nr XX/429/12 Rady Miasta Tychy z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży ustaliła limit w wysokości 420 punktów łącznie (detal i gastronomia), w tym:

- liczbę 220 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,

Podpisany

- liczbę 200 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Na dzień 30 czerwca 2016r. w Tychach działa 325 (211 punktów sprzedaży detalicznej i 114 punktów gastronomicznych) punktów sprzedaży alkoholu powyżej 4,5 % (z wyjątkiem piwa).

Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe analizy liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Tychach.

Liczba ogółem wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie							
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I półrocze 2016
465	**465**	**454**	**444**	**420**	**432**	**421**	**413**

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie z napojami przeznaczonymi do spożycia (stan na 30.06.2016r.)								
1) poza miejscem sprzedaży					**2) w miejscu sprzedaży**			
ogółem (wszystkich punktów)	**razem**	według zawartości alkoholu			**razem**	według zawartości alkoholu		
		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
413	**248**	**241**	**211**	**207**	**165**	**164**	**99**	**114**

Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na ok.298 mieszkańców miasta Tychy. Jeżeli chodzi o sprzedaż detaliczną to jeden punkt przypada na 496 mieszkańców, natomiast jeden punkt gastronomiczny, w którym są sprzedawane napoje alkoholowe przypada na 745 mieszkańców.

W roku 2015 na wniosek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dokonano zmiany uchwały Rady Miasta Tychy w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta Tychy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, poprzez uaktualnienie katalogu miejsc na terenie miasta Tychy, na których nie mogą być usytuowane miejsca sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Uchwała rozszerzała katalog tzw. „obiektów chronionych" t. j. miejsc w stosunku, do których punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 50 m. Ponadto w uchwale określony został także sposób pomiaru odległości punktu sprzedaży alkoholu od „obiektu chronionego". Zapis ten pozwolił na jednakową interpretacje pojęcia „odległości" dla stron postępowania administracyjnego w przypadku złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

22 października 2015 r. miasto Tychy przystąpiło do V edycji programu edukacyjnego pn.: „Pozory mylą, dowód nie", zorganizowane przez Związek Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego – Browary Polskie z Komendą Główną Policji. W ramach kampanii udostępniona została bezpłatna platforma e-learningowa „Odpowiedzialny Sprzedawca". W roku 2016 wysłano 425 zaproszeń do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (detal: 259 i gastronomia: 166) na bezpłatne szkolenia z profesjonalnym trenerem rozwijające umiejętność asertywnego odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

W dniach 2 i 3 lutego zorganizowano we współpracy z Kompanią Piwowarską szkolenia na temat odpowiedzialnej sprzedaży. Podczas szkoleń omówiono zagadnienia kontroli wieku kupujących alkohol, szkód powodowanych piciem alkoholu przez nieletnich, prawnych aspektów sprzedaży

Podpisany

napojów alkoholowych oraz praktycznie ćwiczono umiejętności związane z obsługą klienta w trudnych sytuacjach. W szkoleniu wzięło udział 21 osób – w tym menedżerowie i sprzedawcy, pracujący w punktach sprzedaży alkoholu (również na stacjach benzynowych). Szkolenie zostało przeprowadzone przez trenerów z MJR Consulting - Michała Rządkiego oraz Jerzego Rządzkiego. (J. Rządzki jest rekomendowanym przez PARPĘ instruktorem, posiadających doświadczenie w realizacji szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych. Zespół roboczy pod kierownictwem J. Rządzkiego w roku 2009 rozbudował rekomendowany przez PARPĘ program szkolenia dla sprzedawców alkoholu).

W roku 2016 przeprowadzono projekt pn.: „Tyska Międzypokoleniowa Koalicja Nieobojętnych – kampania społeczna na rzecz przeciwdziałania sprzedaży alkoholu niepełnej młodzieży w Tychach" prowadzonego przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim. W ramach współpracy z RoPSAN Prezydent Miasta Tychy wystosował pismo do 254 właścicieli punktów sprzedaży alkoholu informujące o działaniach z zakresu profilaktyki uzależnień w Tychach oraz z prośbą o odpowiedzialną sprzedaż alkoholu w mieście.

Z badań w roku 2016, opartych na metodzie „tajemniczego klienta" w 30 losowo wybranych małych i średnich sklepach osiedlowych, sprzedających alkohol, działających na terenie Tychów wynikło, że w co piątym sklepie (20% badanych) sprzedawcy odmówili takiej sprzedaży, żądając wcześniej okazania dowodu osobistego. Nie jest to wynik satysfakcjonujący, ale - w porównaniu z rokiem 2014, gdzie podczas takiego samego badania 100% sprzedawców nie pytając o wiek była gotowa sprzedać alkohol „młodym audytorom" – należy uznać go za sukces.

Jednym z nowych postulatów coraz częściej pojawiających się w opinii publicznej jest zakaz handlu alkoholem na stacjach benzynowych. W Tychach funkcjonuje 32 stacji benzynowych. Na 17 stacjach sprzedawane są napoje alkoholowe, z tym, że 13 pozwoleń na sprzedaż alkoholu uzyskali dystrybutorzy paliw, a 4 pozwolenia uzyskali właściciele punktów gastronomicznych i sklepów, znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie stacji.

W 2016 r. zrealizowano projekt pn.: „Powstrzymać pijanego kierowcę – kampania społeczna na rzecz przeciwdziałania sprzedaży alkoholu nietrzeźwym kierowcom w Tychach", przeprowadzony przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim. W ramach zadania wykonano badania metodą „tajemniczego klienta" w 20 losowo wybranych placówkach sprzedających alkohol, działających na terenie Tychów (stacje paliw, super i hipermarkety) – w 8 stacjach paliw oraz 12 super i hipermarketach.

Spośród 20 prób zakupu piwa przeprowadzonych w ramach badania, tylko dwie zakończyły się odmową sprzedaży alkoholu przez sprzedawcę (10%). 80% prób zakupu alkoholu podjętych przez „młodych audytorów" zakończyło się sprzedażą piwa. Podjęto również 18 interwencji przez drugiego audytora, z których 16 było skutecznych. Po badaniu wysłano zaproszenia na seminarium szkoleniowe oraz konferencję nt. odpowiedzialnej sprzedaży. W obu spotkaniach wzięło udział w sumie 69 osób.

W zeszłorocznym MPPiRPA działaniem priorytetowym wymienionym na rok 2016 z tego obszaru było uruchomienie szkoleń dla sprzedawców alkoholu z zakresu opowiedzianej sprzedaży. Cel ten udało się zrealizować poprzez przeprowadzenie dwóch szkoleń dla sprzedawców oraz przekazanie informacji o bezpłatnej platformie zawierającej szkolenia za pośrednictwem Internetu.

Działanie priorytetowe na rok 2017: Kontynuacja warsztatowych szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży alkoholu oraz dla sprzedawców alkoholu z zakresu odpowiedzialnej dystrybucji napojów alkoholowych.

2. Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. W 2015r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs" („*Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach na*

Podpisany

temat Alkoholu i Narkomanii" ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. W Raporcie (J. Sierosławski: „Używanie alkoholi i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015r., Warszawa 2015) podsumowano, że próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 48,6% piętnasto-szesnastolatków i 82,3% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 12,5% uczniów z młodszej kohorty i 19,7% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 63,1% uczniów młodszych i 35,6% uczniów starszych.

W raporcie ogólnopolskim dokonano podsumowania wyników badań z ostatnich 16 lat. Analizując wskaźniki częstotliwości picia alkoholu wśród gimnazjalistów po wzroście w latach 1995 – 2003 zaznacza się trend spadkowy z wyraźnym nasileniem w roku 2015r. W starszej kohorcie wskaźniki wzrosły tylko w 1999r. i od tego czasu mamy do czynienia ze stabilizacją.

Analizując badania tyskie prowadzone metodą ESPAD możemy również zauważyć tendencję spadkową w grupie gimnazjalistów:

	2007		**2011**		**2015**	
SZKOŁY GIMNAZJALNE *(15 – 16 lat)*	**Polska** *(ESPAD)*	**Tychy** *(badania własne)*	**Polska** (ESPAD)	**Tychy** (badania własne)	**Polska** (ESPAD)	**Tychy** (badania własne)
Kiedykolwiek w życiu	90,2	88,4	87,3	82,5	83,8	73,4
W czasie 12 miesięcy przed badaniem	78,9	64,0	78,3	65,5	71,7	64,7
W czasie 30 dni przed badaniem	57,3	50,6	57,6	60	48,6	46,8
Kiedykolwiek w życiu przekroczyli próg nietrzeźwości w życiu (upili się)	51,9	44,6	44,5	44	36,9	39,3

Wysoki odsetek konsumentów w klasach starszych spowodowany może być faktem, że w momencie badania większość uczniów z tych klas była już pełnoletnia lub zbliżała się do wieku dorosłości. Niepokój jednak powinna budzić tendencja wzrostowa wskaźników picia alkoholu, zobrazowana w poniższej tabeli:

	2007		**2011**		**2015**	
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE *(17-18 lat)*	**Polska** *(ESPAD)*	**Tychy** *(badania własne)*	**Polska** (ESPAD)	**Tychy** (badania własne)	**Polska** (ESPAD)	**Tychy** (badania własne)
Kiedykolwiek w życiu	94,8	94,3	95,2	93	95,8	94,0
W czasie 12 miesięcy przed badaniem	92,0	75,0	91,6	78,5	92,7	92,3
w czasie 30 dni przed badaniem	79,5	70,8	80,4	82	82,3	85,0
kiedykolwiek w życiu przekroczyli próg nietrzeźwości w życiu (upili się)	70,7	63,0	65,7	64	64,4	77,0

Podpisany

Chłopcy w tyskich gimnazjach najczęściej pierwszy raz próbowali piwa mając 15 lat (14,08%), dziewczęta natomiast rok wcześniej (15,13%). W stosunku do roku 2011 wiek inicjacji wśród chłopców wzrósł o rok, a dla dziewcząt pozostał bez zmian, a w porównaniu do roku 2007 wzrósł o co najmniej 2 lata dla chłopców oraz o co najmniej rok dla dziewcząt. Wśród młodzieży starszej, zarówno chłopcy jak i dziewczęta pierwsze piwo wypili mając 16 lat i więcej (odpowiednio 30,99% i 29,55%). Również z badań z roku 2011 wynika, że pierwszy kontakt z tym alkoholem uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mieli będąc w tym wieku, z tym, że wśród dziewcząt równie często był to wiek lat 15. Natomiast w porównaniu do roku 2007, wiek pierwszego spożycia piwa wzrósł o co najmniej 3 lata. Znajomość przybliżonego wieku inicjacji pokazuje, kiedy należy obejmować uczniów programami/działaniami profilaktycznymi.

Szczególnym wyzwaniem jest znaczne rozpowszechnienie picia alkoholu przez dziewczęta. Większość wskaźników u dziewcząt jest podobna do notowanej u chłopców. W związku z zaobserwowanym zjawiskiem rekomenduje się realizację programów profilaktycznych obejmujących kwestie zdrowia prokreacyjnego.

Tyskie badania pokazują, że tak samo jak w roku 2011 najczęstszym miejscem spożywania alkoholu jest miejsce zamieszkania - obecnie co czwarty uczeń ostatni raz alkohol pił we własnym, a co piąty w cudzym domu. Prawie 12 % badanych zadeklarowało, że ostatni raz piło alkohol na ulicy, w parku lub w innym miejscu ogólnodostępnym (11,90%). Dziewczęta częściej niż chłopcy spożywały alkohol w domu (niezależnie czy własnym czy cudzym) oraz w pubie lub barze, natomiast chłopcy liczniej wybierali miejsca ogólnodostępne.

Ważnym czynnikiem chroniącym młodzież przed piciem napojów alkoholowych są prawidłowe postawy rodzicielskie, a w szczególności brak przyzwolenia na picie napojów alkoholowych, przynajmniej do czasu osiągnięcia pełnoletniości. Zgodnie z wynikami badań ogólnopolskich tylko niewiele ponad połowa gimnazjalistów i trochę ponad jedna czwarta uczniów szkół ponadgimnazjalnych spotyka się z takim bezwzględnym zakazem ze strony swoich rodziców. Wyniki badania wskazują zatem na potrzebę edukacji rodziców w tym zakresie.

Działanie priorytetowe na rok 2017: Kontynuacja rekomendowanych programów profilaktycznych o sprawdzonej efektywności, skierowanych do tyskiej młodzieży, obejmujących elementy profilaktyki FAS i FASD, zawierających działania skierowane również do rodziców.

3. Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem biopsychospołecznym. Przyczynia się do rozwoju szeregu poważnych chorób oraz powoduje dezorganizację życia społecznego osób nim dotkniętych i ich rodzin. Posługując się wskaźnikami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można szacunkowo ocenić skalę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w naszym mieście. Przy liczbie mieszkańców 122 645 (dane z dnia 30 września 2016r.) przedstawia się ona następująco:

1. Liczba osób uzależnionych od alkoholu - ok. 2% populacji tj. ok. 2 453 osoby.
2. Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) - ok. 4% populacji tj. ok. 4 906 osób.
3. Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików - ok. 4% populacji tj. ok. 4 906 dzieci.
4. Osoby pijące szkodliwie - 5-7% populacji tj. 6 132 – 8 585 osób.

Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tychach wynika, że w pierwszym półroczu 2016 roku podjęto czynności zmierzające do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec 70 osób.

Podpisany

Poniższa tabela przedstawia liczbę wniosków o podjęcie czynności zmierzających do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, które wpłynęły do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w poszczególnych latach w Tychach.

Liczba wniosków o podjęcie czynności zmierzających do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego							
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I półrocze 2016
172	**235**	**195**	**176**	**181**	**165**	**205**	**70**

W Tychach w Ośrodku Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnienia Mens Sana prowadzone są Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Substancji Psychoaktywnych oraz Dzienny Oddział Terapii dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych. W 2015 r. w Ośrodku Mens Sana 22 mężczyzn i 2 kobiety brały udział w terapii na podstawie zobowiązania do leczenia przez sąd.

W roku 2015 w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Substancji Psychoaktywnych Mens Sana ogółem zarejestrowano 728 osób uzależnionych, w tym 184 kobiet, z tych osób pierwszy raz do tej placówki zgłosiło się 454 osoby (,w tym 95 kobiet). W 2015 r. 33 osoby (, w tym 10 kobiet) ukończyło podstawowy program terapii uzależnień, a 30 osób (,w tym 6 kobiet) ukończyło program ponadpodstawowy. Ponadto do Przychodni zarejestrowano 21 mężczyzn i 241 kobiet współuzależnionych.

Z danych podanych z Dziennego Oddziału Terapii dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych Mens Sana wynika, iż w roku 2015 - 119 mężczyzn i 13 kobiet podjęło terapię, z czego 96 mężczyzn i 11 kobiet po raz pierwszy w życiu zgłosiły się do tego Oddziału. W roku 2015 terapię podstawową w dziennym oddziale ukończyło 44 mężczyzn i 9 kobiet.

Dodatkowym źródłem informacji o zakresie problemów związanych z alkoholem dostarczają dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Od dwóch lat ponad 10% rodzin korzystających z pomocy tyskiego MOPS, stanowią rodziny borykające się z problemem alkoholizmu. W roku 2015 było to 214 rodzin, których członkami było 347 osoby. Uzależnienie od alkoholu bliskiej osoby wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci i jest czynnikiem prowadzącym do dysfunkcji rodziny. Niekorzystnym zjawiskiem, często towarzyszącym nadużywaniu alkoholu, jest przemoc domowa. Z informacji zawartych w sprawozdaniu z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tychach, wynika, że w 2015 roku 35 osób trafiło do OIK z powodu przemocy domowej. Ponadto w 2015 Sąd Rejonowy w Tychach wydał 75 wyroków w związku z przemocą domową.

Działaniem priorytetowym z tego obszaru było prowadzenie edukacji publicznej. Zostało zrealizowane m.in.: poprzez zorganizowanie w 2016 r. szkolenia dla profesjonalistów pn.: „Nowe cele i metody leczenia osób uzależnionych od alkoholu”, prowadzonego przez Jadwigę Fudała – Kierownika ds. Lecznictwa Odwykowego i Programów Medycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; rozdysponowanie 1597 sztuk gadżetów promujących MPPiRPA oraz 347 sztuk ulotek i innych materiałów edukacyjno – informacyjnych oraz założenie podstrony ds. uzależnień na oficjalnej stronie internetowej Miasta Tychy www.umtychy.pl

Działanie priorytetowe na rok 2017: Kontynuacja edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień.

Podpisany

4. Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe

Szkód wyrządzanych przez alkohol nie przypisuje się wyłącznie osobom uzależnionym od alkoholu, lecz całej populacji osób pijących alkohol w sposób szkodliwy. Przykładem mogą być wypadki drogowe spowodowane pod wpływem alkoholu lub naruszenie porządku przez osoby nietrzeźwe. Z danych Komendy Miejskiej Policji wynika, iż w roku 2015 odnotowano 911 naruszeń prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu, a 406 przestępstw dokonano pod wpływem alkoholu. Ponadto 4 234 wykroczeń było bezpośrednio związanych z alkoholem – nielegalna sprzedaż, nielegalny obrót alkoholem, nieprzestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W 2015r. odnotowano jeden wypadek spowodowany był przez nietrzeźwego kierowcę. Ponadto z danych Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji wynika, że w roku 2015 liczba osób zatrzymanych pod wpływem alkoholu wyniosła 516, a w pierwszym półroczu 2016r. 244 osób. Poniższa tabela przedstawia dane obrazujące liczbę osób, którym zatrzymano uprawnienia do kierowania pojazdem z powodu spożywania alkoholu.

Liczba osób, którym zatrzymano uprawnienia do kierowania pojazdem z powodu spożywania alkoholu							
2009r.	**2010r.**	**2011r.**	**2012r.**	**2013r.**	**2014 r.**	**2015 r.**	**I półrocze 2016 r.**
190	346	398	248	277	282	280	125

Gmina nie jest obojętna na tego typu dane. W 2016 roku uruchomiony został program psychokorekcyjny dla kierowców zatrzymanych za jazdę w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu.

Działanie priorytetowe na rok 2017: Kontynuacja działań skierowanych do kierowców oraz do przyszłych kierowców.

III. Realizatorzy programu

Głównym realizatorem MPPiRPA jest Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy. W realizacji MPPiRPA uczestniczyć będą również:

1) Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Tychy:
   a) Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą
   b) Wydział Działalności Gospodarczej
   c) Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji
   e) Wydział Komunikacji
   f) Straż Miejska
2) Jednostki organizacyjne Miasta Tychy:
   a) Miejski Zarząd Oświaty
   b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej
   d) Miejskie Centrum Kultury
   e) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
   f) Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”
3) Inne podmioty:
   a) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
   b) Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana*
   c) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
   d) Stowarzyszenia abstynenckie
   e) Komenda Miejska Policji
   f) Prokuratura Rejonowa
   g) Sąd Rejonowy
   h) Powiatowy Urząd Pracy
   i) inne osoby i podmioty realizujące zadania w obszarze profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomocy społecznej.

Podpisany

IV. Zasoby lokalne

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 zawiera zadania, które będą realizowane z wykorzystaniem istniejących zasobów, służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

PODMIOT:	ZAKRES WSPÓŁPRACY
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Inicjuje działania w zakresie określonym w art. 4^1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym pełni funkcję doradczą i opiniującą przy konstruowaniu i realizacji MPPiRPA. Podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności z uchwałami, określającymi warunki lokalizacji i limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana*	Zakład lecznictwa odwykowego – Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Substancji Psychoaktywnych oraz Dzienny Oddział Terapii dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Innych Środków Psychoaktywnych. Realizuje programy psychoterapii uzależnień i współuzależnień oraz udziela indywidualnych świadczeń zapobiegawczo – leczniczych i rehabilitacyjnych osobom uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin.
Zakłady podstawowej opieki zdrowotnej	Dokonują wczesnego rozpoznawania ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu przez osoby nieuzależnione i wynikających z tego szkód zdrowotnych oraz podejmuje interwencje w celu ograniczania picia alkoholu przez tych pacjentów, mogą stosować procedury przesiewowe służące wczesnemu wykrywaniu uzależnienia od alkoholu i kierowanie osób z podejrzeniem uzależnienia do konsultacji w poradniach lub przychodniach lecznictwa odwykowego.
Placówki oświatowe, oświatowo – wychowawcze	Prowadzą profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną adresowaną do dzieci i młodzieży oraz rodziców. Realizują Szkolne Programy Profilaktyczne. W Tychach mamy Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, 22 przedszkola, 21 szkół podstawowych, 14 gimnazjów i 17 szkół ponadgimnazjalnych, podstawową szkołę muzyczną oraz 2 domy kultury.
Placówki wsparcia dziennego oraz Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”	Wspierają rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Współpracują z rodzicami/opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie: opiekuńczej, specjalistycznej bądź pracy podwórkowej. W Tychach mamy 9 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez 6 podmiotów (MOPS oraz 5 organizacji pozarządowych).
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*. Ośrodek udziela pomocy społecznej osobom i rodzinom, m. in. dotkniętych problemami uzależnień od alkoholu lub narkotyków. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem. Podejmuje zespół interdyscyplinarnych działań na rzecz osób i rodzin, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania lub pogłębiania się dysfunkcji.
Komenda Miejska Policji i Straż Miejska	Służby te realizują zadania związane w szczególności z zapobieganiem destrukcyjnym skutkom zachowań osób nietrzeźwych w miejscach publicznych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Realizują również programy informacyjno - edukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży.
Instytucje kultury, Miejskie Centrum Kultury i Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	Promują bezpieczny i „wolny” od środków psychoaktywnych styl spędzania wolnego czasu, w szczególności w ramach realizacji programów adresowanych do dzieci i młodzieży
Sąd Rejonowy	III Wydział Rodzinny i Nieletnich orzeka m. in. o obowiązku leczenia odwykowego.

Podpisany

Centrum Integracji Społecznej	Organizuje działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudniania, spraw mieszkaniowych i socjalnych, staże.
Organizacje pozarządowe i grupy samopomocowe	W Tychach działają: stowarzyszenie i kluby abstynenckie oraz grupy samopomocowe, realizują programy i projekty na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych, pomagają w wychodzeniu z uzależnienia oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

V. **Dane teleadresowe** (stan na dzień 30 września 2016r.)

Placówka / Instytucja	Ilość miejsc	Adres	Telefon
Placówki pierwszego kontaktu			
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	X	al. Niepodległości 49	(32) 776 35 09
Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana*	X	ul. Bukowa 20	(32) 327-51-83
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy	X	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720-52-42
Placówki stacjonarne			
Ośrodek Interwencji Kryzysowej (HOSTEL)	30	ul. Nowokościelna 27	(32) 227-05-75
Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”	41	ul. Budowlanych 59	(32) 227-33-15
Placówki wsparcia dziennego			
Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego przy MOPS	30	ul. Batorego 57	(32) 227-22-71
Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego przy MOPS Filia	20	ul. Katowicka 229	
Świetlice środowiskowe i specjalistyczne, prowadzone przez organizacje pozarządowe	255	*(różne lokalizacje)*	
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	ul. Andersa 16		(32) 22-72-392
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Budowlanych 59		(32) 227-35-40
I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach Karnych	Pl. Baczyńskiego 1		(32) 219-07-69
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich			(32) 326-43-63

Stowarzyszenia abstynenckie		
Nazwa stowarzyszenia	**Adres**	**Telefon**
Stowarzyszenie „Trzeźwość Życia"	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720-52-42
Stowarzyszenie Tyski Klub Abstynenta „BOSMAN”	al. Piłsudskiego 12	(32) 325-71-08
Stowarzyszenie Abstynencki Klub Żeglarski „PAPROCANY”	ul. Parkowa 17	664-010-646

Grupy AA			
Nazwa grupy	**Termin spotkań otwartych**	**Godzina spotkań**	**Miejsce spotkań**
Trzynastka	w ostatni poniedziałek miesiąca	18:00	ul. Kopernika 5 - salka przy kościele św. Jana Chrzciciela
Wsparcie	w I wtorek miesiąca	17:30	ul. Wyszyńskiego 1 - salka przy kościele św. Krzysztofa
Zmiana na A	wtorek – wszystkie otwarte	10:00	ul. Andersa 25 (Dom Parafialny)
Początek	w I środę miesiąca	18:00	ul. Nałkowskiej 19 - w Ośrodku Benedictus przy kościele pw. św. Benedykta Opata
Promyk-Tychy	w ostatni czwartek miesiąca	17:30	ul. Andersa 25 (Dom Parafialny)
Milenium	w III piątek miesiąca	18:00	Plac Zbawiciela 1 - Dom Parafialny przy kościele św. M. Kolbe (Oś Z1)
1-szy raz	piątek - wszystkie otwarte	21.00	ul. Damrota 62 - przy parafii pw. św kościele Marii Magdaleny

Podpisany

Sobotnia	sobota - wszystkie zamknięte	16:45	ul. Wyszyńskiego 1 - salka przy kościele św. Krzysztofa
Potrzeba	w III niedziela miesiąca	19:00	ul. Elfów29 - salka przy kościele św. Rodziny
Alternatywa	w niedziele – wszystkie otwarte	10:00	ul. Damrota 62 przy parafii pw. św. Marii Magdaleny
Telefon informacyjny Anonimowych Alkoholików **(32) 725-74-04** czynny od poniedziałku do piątku od 17:00 - 20:00 **(Śląsk)** (telefon kontaktowy czynny całą dobę - poczta głosowa)			
Ogólnopolska infolinia AA **801-033-242** poniedziałek – piątek w godz. 8:00 – 22:00, sobota - niedziela w godz. 16:00 - 21:00			
Telefon informacyjno – wspierający z obszaru uzależnień **(32) 325-71-08**			
TYSKA NIEBIESKA LINIA (32) 322-70-04 codziennie w godz. 8.00 - 20.00			
OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA” **801-120-002** poniedziałek-sobota w godz. 8:00 - 22:00, święta w godz. 8:00 - 16:00			

VI. Cele

Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych.

Przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania alkoholu.

Niniejszy Program, zgodnie z ustawowym umocowaniem ma charakter dokumentu rocznego, jednakże warto zaznaczyć , że większość zadań i działań zapisanych w niniejszym MPPiRPA, przewidzianych do realizacji w 2017 roku - jest kontynuacją działalności prowadzonej, w tym zakresie w latach ubiegłych. Dzięki czemu realizowane jest długofalowe, konsekwentne postępowanie, nastawione na osiąganie trwałych rezultatów, co znajduje również umocowanie w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy na lata 2014 - 2020*.

VII. Zadania

I.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
II.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
IV.	Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
V.	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Podpisany

VIII. DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W 2017 ROKU

ZADANIE	DZIAŁANIE		MIERNIKI
I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	**I.1.**	Motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu leczenia i wyjścia z uzależnienia oraz kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji.	– Liczba zarejestrowanych pacjentów – Liczba osób podejmujących proces leczenia po raz pierwszy
	I.2.	Prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu i kierowanie kompletnych wniosków wraz z opinią biegłych sądowych do Sądu.	– Liczba posiedzeń MKRPA – Liczba pracowników socjalnych, uzupełniających karty informacji – Liczba kart informacyjnych – Liczba sporządzonych opinii – Liczba osób wobec, których wszczęto postępowanie sądowe, zmierzające do nałożenia obowiązku leczenia odwykowego
	I.3.	Prowadzenie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych, nie objętych kontraktem z NFZ (np.: programu psychoterapii pogłębionej, after care).	Liczba godzin: – terapii grupową „after care” – treningu radzenia sobie ze stresem – treningu asertywnych zachowań abstynenckich – treningu asertywnych zachowań abstynenckich – programu indywidualnego wsparcia abstynencji – programu wsparcia dla osób rozpoczynających leczenie – zajęć motywujących – programu psychoterapii dla młodzieży uzależnionej – oraz innych programów realizowanych w tym zakresie Ogólna liczba godzin przeprowadzonych programów.
	I.4.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, a w tym motywowanie osób uzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień oraz kierowanie na leczenie specjalistyczne, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym.	– Liczba osób, którym udzielono konsultacji – Liczba godzin realizowanego działania – Liczba zrealizowanych programów – Liczba osób, uczestniczących w programach
	I.5.	Prowadzenie szkoleń, doradztwa merytorycznego oraz superwizji, w tym klinicznej, dla pracowników lecznictwa odwykowego.	– Liczba uczestników – Liczba godzin zrealizowanego działania

Podpisany

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	**II. 1.**	Prowadzenie programów psychoterapii dla osób współuzależnionych oraz programów terapeutycznych dla dzieci alkoholików (Al-Ateen) i Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA) oraz dla ofiar przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.	Liczba godzin: – treningu zachowań konstruktywnych – treningu komunikacji w rodzinie – programu terapeutycznego indywidualnego dla DDA oraz grupowego dla DDA – wsparcia psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie – pomocy indywidualnej dla dzieci do 18 r.ż. z rodzin z problemem alkoholowym oraz innych programów realizowanych w tym zakresie Ogólna liczba godzin przeprowadzonych programów.
	II.2.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, gdzie udzielana jest pomoc, m.in.: psychologiczna i prawna, a w tym motywowanie współuzależnionych do podjęcia psychoterapii, rozpoznanie i interweniowanie w przypadku diagnozy przemocy domowej, gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb.	– Liczba osób, którym udzielono konsultacji – Liczba godzin realizowanego działania – Liczba zrealizowanych programów – Liczba osób, uczestniczących w programach – Liczba osób, którym udzielono porad prawnych Liczba godzin pomocy psychologicznej.
	II.3.	Prowadzenie dyżurów przy Tyskiej Niebieskiej Linii.	– Liczba rozmów – Liczba godzin przeprowadzonych rozmów – Podział rozmów ze względu na temat
	II.4.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i / lub specjalistycznej.	– Liczba organizacji realizujących zadanie – Liczba placówek – Liczba podopiecznych uczęszczających do placówek – Liczba beneficjentów, uczestniczących w koloniach wyjazdowych
	II.5.	Prowadzenie wyjazdowych obozów i kolonii dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniami, realizowanych w oparciu o program profilaktyczny wraz z możliwością dofinansowania wyjazdu rodziców i prawnych opiekunów podopiecznych na ww. wyjazdy.	– Liczba beneficjentów, uczestniczących w koloniach wyjazdowych – Liczba podmiotów realizujących wakacyjne obozy i kolonie
	II.6.	Prowadzenie szkoleń, doradztwa merytorycznego oraz superwizji, dla pracowników placówek wsparcia dziennego.	– Liczba wychowawców i kierowników uczestniczących w działaniu – Liczba godzin (doradztwa, szkoleń superwizji) – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych
	II.7.	Zwiększenie kompetencji służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez m.in. superwizję i szkolenia.	– Liczba godzin (doradztwa, szkoleń, superwizji) – Liczba uczestników

Podpisany

	II.8.	Propagowanie wiedzy na temat FAS - alkoholowego zespołu płodowego i FASD - spektrum alkoholowych uszkodzeń płodu; ograniczanie ich skutków oraz wspieranie rodziców i opiekunów dzieci z zespołem FAS i FASD.	– Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych – Liczba zorganizowanych konferencji, szkoleń, warsztatów – Liczba uczestników konferencji, szkoleń, warsztatów – Liczba programów dot. FAS i FASD – Liczba uczestników programów dot. FASi FASD
III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży	**III.1.**	Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.	– Liczba realizowanych programów profilaktycznych – Liczba uczestników
	III.2.	Prowadzenie programów profilaktycznych dla młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych, w tym również wspieranie przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzieżowych liderów, skierowanych do grup rówieśniczych.	– Liczba realizowanych programów profilaktycznych – Liczba uczestników – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych
	III.3.	Prowadzenie otwartych półkolonii, warsztatów, zajęć dla ogółu dzieci i młodzieży, spędzających wakacje na terenie miasta Tychy.	– Liczba realizowanych programów profilaktycznych – Liczba uczestników – Liczba zrealizowanych godzin – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych
	III.4.	Organizacja lokalnych imprez profilaktycznych.	– Liczba imprez – Liczba uczestników imprez – Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych
	III.5.	Wspieranie projektów związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców, a w tym m.in.: prowadzenie programów profilaktycznych dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy i szkołach ponadgimnazjalnych lub/i prowadzenie działań korekcyjnych wobec osób zatrzymanych za popełnienie przestępstw w stanie nietrzeźwym.	– Liczba projektów – Liczba uczestników projektów – Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych – Ewidencja wypożyczania alkogogli
	III.6.	Realizowanie programów, projektów dla rodziców, w celu podniesienia ich kompetencji wychowawczych.	– Liczba projektów – Liczba uczestników projektów – Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych
	III.7.	Organizowanie lub współudział w lokalnych lub ogólnopolskich projektach profilaktycznych (tj. kampaniach społecznych, akcjach, konkursach itp.).	– Liczba projektów – Liczba uczestników projektów – Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych

Podpisany

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży	**III.8.**	Promowanie niniejszego Programu, poprzez np.: zakup materiałów informacyjnych, gadżetów z logo Programu oraz współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia działań, dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych.	– Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych informacyjnych, gadżetów z logo – Liczba informacji prasowych , internetowych nt. MPPiRPA
	III.9.	Organizowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.	– Liczba projektów – Liczba uczestników projektów – Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych
	III.10.	Monitorowanie skali problemów alkoholowych oraz problemów związanych z przemocą w rodzinie, poprzez prowadzenie lokalnych badań, sondaży, diagnoz i ewaluacji a także publikowanie ich wyników.	– Liczba przeprowadzonych badań, sondaży, diagnoz i ewaluacji
	III.11.	Opracowywanie, wydawanie, zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień, przemocy domowej, wykluczenia społecznego, jak również doposażenie mieszkańców miasta, wybranych grup docelowych lub Realizatorów Programu w materiały i przedmioty związane z ww. problematyką.	– Liczba wydanych materiałów edukacyjnych – Liczba zakupionych materiałów edukacyjnych
IV. Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	**IV. 1.**	Realizowanie działań wspierających reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie Centrum Integracji Społecznej w Tychach na zasadach określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym. (Kwota 630 zł to obowiązująca w roku 2016 stawka będąca jednym z mnożników w algorytmie, według którego obliczana jest wysokość dotacji wypłacanej organizacji pozarządowej prowadzącej Centrum).	– Liczba uczestników programów reintegracji zawodowej i społecznej
	IV.2.	Prowadzenie innych działań związanych z reintegracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, mających na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.	

Podpisany

V. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	**V.1.**	Prowadzenie działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych, w tym: organizowanie obozów terapeutycznych, motywujących do leczenia i trwania w abstynencji oraz wskazujących sposoby powrotu do życia w społeczeństwie osób uzależnionych od alkoholu; organizowanie integracyjnych imprez turystycznych, krajoznawczych, kulturalnych, sportowych itp., mających na celu promowanie stylu życia wolnego od uzależnień.	– Liczba projektów / programów / działań – Liczba uczestników projektów programów / działań – Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych – Średnia liczba uczestników na cyklicznych działaniach grupowych
	V.2.	Udzielanie rekomendacji oraz pomocy merytorycznej organizacjom pozarządowym, działającym na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.	– Liczba udzielonych rekomendacji oraz pomocy merytorycznej – Liczba organizacji zwracających się o udzielenie rekomendacji lub pomocy merytorycznej
	V.3.	Organizowanie i udział w konferencjach, szkoleniach oraz warsztatach itp., podnoszących kwalifikacje i poszerzających umiejętności Realizatorów Programu.	– Liczba zorganizowanych konferencji, szkoleń, warsztatów – Liczba uczestników konferencji, szkoleń, warsztatów

IX. USTALENIA KOŃCOWE

1. Sposób realizacji zadań

a) Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia inicjuje oraz koordynuje realizację MPPiRPA, odpowiedzialny jest również za formalną i merytoryczną prawidłowość wydatkowanych środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Programu.
b) Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia na zlecenie Prezydenta Miasta, poprzez upoważnionych pracowników Wydziału, dokonuje kontroli prawidłowości wykonywania zadań w ramach MPPiRPA przez Realizatorów. Prawo kontroli przysługuje w toku realizacji zadań lub po ich zakończeniu, zarówno w siedzibie Realizatorów, jak i w miejscu realizacji zadań. Realizatorzy zadań na żądanie kontrolujących są zobowiązani udostępnić lub dostarczyć dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić ustnie lub na piśmie wszelkich informacji i wyjaśnień dotyczących kontrolowanych zadań, w terminie określonym przez kontrolujących.

2. Wynagrodzenia członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ustala się wynagrodzenie dla każdego z członków Zespołu Opiniującego Miejskiej Komisji:
a) w kwocie 95 zł za każde posiedzenie Zespołu, wypłacane na podstawie umowy - zlecenia oraz listy poświadczającej obecność na posiedzeniu;
b) przeprowadzających, poza godzinami pracy, kontrole placówek sprzedających alkohol, w kwocie 30 zł wypłacane na podstawie umowy - zlecenia oraz protokołu z przeprowadzonej kontroli.

Podpisany

3. Kontrola tyskich punktów sprzedaży i podawania alkoholu

W zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w tym w szczególności w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim, wykonywane będą kontrole doraźne oraz kontrole w ramach ogólnopolskich kampanii społecznych. Kontrole te mogą być przeprowadzane m. in. przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy współpracy z pracownikami Policji oraz Straży Miejskiej w Tychach. Podejmowane będą także interwencje w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych.

4. Budżet Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z art. 18^2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18^1 oraz dochody z opłat określonych w art. 11^1 wykorzystywane mogą być na realizację:

1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii – i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

Zadania ujęte w niniejszym Programie finansowane są ze środków budżetu miasta, zgodnie z uchwałą w sprawie budżetu miasta Tychy na rok 2017.

5. Ewaluacja

Narzędzia ewaluacji Programu:

a) systematyczne zbieranie i analiza danych, dotyczących realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
b) monitoring realizacji zadań;
c) sporządzanie dwa razy w roku sprawozdania finansowego i merytorycznego z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Podpisany